

ського повіту; про сі топірці ми матимемо змогу поговорити докладнійше, бо д. Маєвський швидко видасть брошуру про них. У замітці „Z muzeum“ ми знаходимо звістки про збірку до-історичної давнини д. Маєвського; збірка ся велика і систематично впорядкована, річи походять головню в Келецької і Радомської губ., та є й з Люблинської, Волинської і східної Галичини, в повітів ґрубешівського, томашівського, лудького, дубенського, владимірського, сокальського й ин.; тут є кілька соток окремих екземплярів і 26 таблиць. Зо статей по етнографії визначимо „Uroczyska czyli nazwy miejsc wiejskie“, де показана вага збираня топографічної номенклятури, і „Muzea etnograficzne“, де з поводу Варшавського етнографічного музея говорять ся в загалі про значіне таких музеїв.

Збірка д. Маєвського видана пишно і є в ній численні рисунки.
М. Б.

В. Латышевъ — Греческія и римскія надписи найденныя въ Южной Россіи въ 1892, 1894 годахъ (Матеріалы по археології Россіи), Спб., 1895, ст. 86+таблица, in fol.

— Сборникъ греческихъ надписей христіанскихъ временъ изъ Южной Россіи (юбилейне виданне петербурського археологічного товариства), Спб., 1896, III+144+XIII таблиць.

Отсі дві праці присвячені епіграфіці чорноморсько-азовського побережа стоять в безпосереднім звязку між собою. Автор, вже давно відомий працями в грецькій епіграфіці, поставив метою своєю сполучити до гурту всі звістки що-до грецьких й римських надписів в південній Росії в загалі, виключивши Кавказ, для котрого вже отся праця зроблена д. Помяловським. Задачу свою д. Латышев виповнив дуже докладно: надписи подано чи в звичайній чи епіграфічній транскрипції з коментарями видавця, що при деяких надписах дійшли до обсягу цілих самостійних екскурсів. Але для історії культурного та суспільного життя чорноморських країв надписи дають мало: вони належать переважно до того часу, коли централізація державна забрала все політичне, культурне життя й знищила дальший поступовий культурний розвій провінцій. Увесь епіграфічний матеріал можна поділити на отсі ґрупи — декрети, надписи на будинках в память скінчення будови й надписи на гробовцях. До першої категорії треба зачислити ч. 1 (Херсонський і другий Херсонський також — 1059 р.) — в додатку до першої книжки — цікавий деякими побічними натяками про державний стан Херсонесу, коли він втратив власний самостійний уряд і став лишень *θέμα Χερσονόσος*. До другої категорії належать найбільші обсягом ч. 7, 8, 45, 99 Збірника. Між надписями третьої ґрупи визначаємо найбільш цікаві ч. 69 і 70 (в Збірнику). Пере-

важна більшість надписей писана зіпсованою грецькою мовою і трапляють ся помилки що-до ортографії й граматики; занотуємо деякі. Часто зустрічаємо E замість AI χέ — χλ, κεσαρ — κλίσαρ, γευνεος, H замість I й навпаки ετι — ετη, μηγη — μηγι, ο замість ω й навпаки ζοη, κολος, ω — ε; φος. З скорочень зазначаємо цілу серію для μηγι чи μηγηος.

О. Г—ий.

А. А. Кочубинській — Территорія доисторической Литвы (Журналъ Министерства Народнаго Просвѣщенія, 1897, I, с. 60—94).

Там де історичні відомости уривають ся, де розпочинають ся „перед-історичні“ часи, історик звертаєть ся за відповідею до лінгвістики, антропології й археології. Одначе тут дуже часто чекає його гірке розчарованне. Такого розчаровання, мабуть, дізнає не оден, звернувшись для прояснення справи про перед-історичні відносини Словян і Литви до розвідки д. Кочубинського, слависта з фаху, що довгий час займаєть ся литовською лінгвістичною палеонтологією. Передо всім, завдяки способу писання автора, серед рїжних дігресій, теплих слів і „гарних“ образків властиві лінгвістичні дослідї автора, що головно надають інтерес його статї, обмежають ся на незначнім просторі (с. 78—92). Себ ще пів бїди, як би се викупали результати тих дослідїв. На жаль і того нема. Як автор справедливо згадав, вже Надеждїн, піввіка тому, вказав на не-словянські, на його погляд, елементи в хорографії земель на північ від Припети. Проф. Филевич в своїй недавній книзі (Исторія древней Руси, 1896), згаданій і д. Кочубинським, пробував з'аналізувати хорографічні імена території між Вислою, Березиною й Припетю й виріжнити литовські елементи (с. 123 і далі), але рішучих виводів він зробити не відваживсь, не будши фільологом. Можна було сподіватись сього від Кочубинського. Він, дійсно, робить рішучі виводи: взявши кілька назв озер і річок він в одних признав етимологію „темною“, для иньших вказав можливі литовські пні, і на основі сього ніби аналіза признав границями доісторичної Литви „на полудень — північний басейн Припети, на сході — басейн Березини, на захід верхіве Нарева, або й західнього Буга“ (с. 92), а найшовши об'яснення імени Дреговичів з литовського drėgnas (єохкий), признав в Дреговичах підбитий Словянами і асимільований литовський нарід (с. 93). Розумієть ся від таких виводів не велика користь для науки. Напр., переглянувши імена притоків, автор зазначає: „з 18 притоків Березини імена 12 більш або менш можливо об'яснити з литовського („поддаются болѣ или менѣ литовскому анализу), і декотрі з сих імен дуже розловсюднені на території сучасної литовської мови (Іша, Ольса); саміж зближення декотрих імен притоків Березини з еле-